

מה מסתתר מתחת לדיזנגוף סנטר?

יום חמישי 22 בנובמבר 2007 06:33 מאת: גיתית גינת, עכבר-אן-ליין

"אין נופים אבודים" של קבוצת התיאטרון רות קנר הוא פרויקט מרגש, דרמטי וצלול על ההיסטוריה השנויה במחלוקת של מרכז ת"א

חד גדיא מורכב. "אין נופים אבודים"

הדבר החזק ביותר שנשאר אחרי צפייה במופע "אין נופים אבודים" הוא המחשבה, או האפשרות, שהאל דיוניסוס מסתובב בדיזנגוף סנטר. דיוניסוס, אל היין, אבל גם אלם של היצר, התשוקה, המין, התיאטרון והמוות, עולה ויורד במעליות הסנטר, לפעמים כמו פולטרגייסט של ספילברג, לפעמים כמו מלאך, ושומר ששום דבר מכל מה שקרה במקום הזה, גוש 6903, לא ילך לאיבוד.

"אין נופים אבודים" של קבוצת התיאטרון רות קנר היא גרסה מחודשת להצגה "דיוניסוס בסנטר", שהועלתה לראשונה ב-2004 והתבססה על ספרה של תמר ברגר בעל אותו השם. ההצגה מספרת על ההיסטוריה של גוש 6903 ופועלת כמו חפירה ארכיאולוגית, מהסוף להתחלה: הפרק הראשון מספר על הסנטר ועל הקבלן אריה פילץ שהקים אותו בשנות השבעים; הפרק השני מתאר את שכונת העוני האשכנזית נורדיה ומתמקד במשפחת גולדמן מ"זיכרון דברים" של יעקב שבתאי. בפרק השלישי מסופר על כרם. הכרם שדיוניסוס הוא הפטרון שלו, הכרם של משפחת חינואווי הערבית מיפו.

אם בסיפורי חד גדיא החתול אכל את הגדי והכלב אכל את החתול, ב"אין נופים אבודים" חד הגדיא הזה מורכב יותר. תושבי נורדיה, למשל, בקושי מצליחים לשלם את השכירות לבני משפחת חינואווי

העשירים. גם משפחת חינאווי וגם האשכנזים של נורדיה מפונים מהגוש. חינאווי הופכים לנפקדים אחרי 1948 ועד היום מנסים להחזיר חלק מרכושם. עניי נורדיה מפונים בטפטוף אכזרי שנמתח לאורך שנים, כי אין להם כוח - לא להתאגד ולא להתנגד - והם מועברים לדירות קטנטנות בתמורה לקניון ששווה מיליונים.

שחקני ההצגה מתפקדים על תקן מספרי הסיפורים האלה. הם מלווים את הסיפור בתנועה ומדי פעם גם משנים בגדים בהתאם. אבל הגיבור הראשי כאן הוא הטקסט, הסיפור, שבנוי לא רק מטקסטים ספרותיים אלא גם ארכיוניים: חוזה משפטי, מכתב, כרוז. האופן שבו השחקנים מגלמים/מספרים את החומרים האלה הוא המנוע האסתטי שמניע את ההצגה: כשהם מקריאים את הכרוז של תושבי נורדיה נגד גירושם זה נשמע כמו קריאת שבר של מקהלה יוונית. כשרונן בבלוקי מקריא את המכתב של אליהו כצמן מנורדיה לשכטר מעיריית תל אביב זה נשמע כמו הפחד הישן והרע של פועל אשכנזי עני מול האיש הגדול מהעירייה, שאולי יחוס עליו כי הגיע מאותה עירה. העירייה מפרידה ביניהם אבל העירה לא. או שכן.

אי אפשר להגדיר את קבוצת תיאטרון רות קנר כתיאטרון ניסיוני, למרות שבכל פרויקט שלה - גם "געל" האחרון שהדעות עליו היו חלוקות - קנר באה קודם כל לנסות צורות חדשות. אבל הכוונה, המודעות והביצוע רווטים כל כך, עד שהם רחוקים מאוד מלהיות ניסיוניים. במקרה הזה, כוחה של ההצגה היא דווקא בהיעדרו של ויכוח פוליטי ישיר על ההיסטוריה. כוחה הוא ביכולת להצליב המון פרספקטיבות, המון מידע והמון סוגים של טקסטים בתוך פרויקט אחד, מרגש, דרמטי וצלול מאוד. צלול למרות בית הקברות הענק, ספילברגי בממדים שלו, שקבור תחתיו.